

ถอดเทป(ย่อ)

การสัมมนา “ปฏิรูปภาษี ทางเลือกใหม่ของประเทศ”

วันพุธที่ 4 มีนาคม 2552

(ช่วงบ่าย)

-ความเห็นของวิทยากร เรื่อง

- ประเภทเงินได้ การหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน เปลี่ยนใหม่ให้ง่ายและเป็น ธรรม
ก้าวล้ำนานาอารยะประเทศ
- คู่สมรส คณะบุคคล คำนวณแบบใหม่ เป็นธรรมยิ่งขึ้น
- ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะที่ควรแก้ไข และอากรแสตมป์ ลดต้นทุน เพิ่ม
รายได้ ไม่ยุ่งยาก
- มาตรการช่วยเหลือ SMEs ให้เสียภาษีถูกต้อง
- การระงับข้อพิพาททางภาษี การบริหารจัดการเก็บภาษี คิดใหม่ทำใหม่ให้เป็นธรรม
นำประสิทธิผล ชูชนชาติไทย
- ❖ โครงสร้าง “ร่างประมวลรัษฎากรฉบับใหม่ เข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยาก”

ณ ห้องประชุมสังเวียน อินทวิชัย อาคารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประเด็นเรื่อง 1. ประเภทเงินได้ การหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน เปลี่ยนใหม่ให้ง่ายและเป็น
ธรรม ก้าวล้ำนานาอารยะประเทศ
2. คู่สมรส คณะบุคคล กำหนดแบบใหม่ เป็นธรรมยิ่งขึ้น

โดย รองศาสตราจารย์ธิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย
คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาฯ

ในหัวเรื่องแรกเป็นเรื่องการแบ่งประเภทเงินได้ ซึ่งมี 8 ประเภทและในเรื่องอัตราการหัก
ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนนี้มีความหลากหลายค่อนข้างมาก ประเด็นในเรื่องของการแบ่งประเภท
และในแต่ละประเภทนี้ที่มีประเด็นเรื่องการหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนนี้ ก่อให้เกิดการเล็งภาษี
หรือมีการวางแผนภาษีโดยเปลี่ยนแปลงรูปของเงินได้สามารถทำได้ง่าย

ดังนั้น จึงมีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบของเงินได้จาก 8 กลุ่มนี้ ลดลงมาให้เหลือ
เพียง 3 กลุ่ม

ประเภทแรกจะเป็นเรื่อง เงินได้จากการจ้างแรงงาน

ประเภทที่สองจะเป็นเรื่องของเงินได้จากการลงทุนและทรัพย์สิน

ประเภทที่สามจะเป็นเรื่องเงินได้ของธุรกิจและบริการซึ่งไม่เข้าใน 2 กลุ่มแรก ซึ่งใน
ส่วนนี้ก็จะเงินได้ของ 40(2) ในเรื่องจ้างทำของ และก็จะจะมี (7)(8)

การหักค่าใช้จ่ายในปัจจุบันนี้ ก็มีเรื่องของกรมการหักค่าใช้จ่ยตามความเป็นจริง
ซึ่งในส่วนของการหักค่าใช้จ่ยเป็นการเหมานี้ ต้องยอมรับว่าในปัจจุบันตัวเลขที่เป็นค่าใช้จ่ยของ
การเหมานี้ เป็นตัวเลขที่เกิดขึ้นมาเมื่อ 20 ปีที่แล้ว ค่าลดหย่อนลูกก็ยิ่งไปกันใหญ่ซึ่งให้ 2,000 บาท
โดยหากเป็นในระดับการเรียนชั้นมหาวิทยาลัยผมว่า 2,000 บาทนี้คงลดหย่อนได้แค่หน่วยกิตเดียว
เท่านั้น ซึ่งในประเด็นนี้ก็ต้องนำมาพิจารณากันต่อไป

นอกจากนี้การหักค่าใช้จ่ยเป็นการเหมานี้ บางครั้งก็ไม่ได้สะท้อนกับค่าใช้จ่ยที่เกิดขึ้นจริง
หลายท่านที่คุ้นเคยกับบทบัญญัติในประมวลรัษฎากรนั้น หากพิจารณาในส่วนเงินได้ประเภทที่ 8
โดยเฉพาะในเรื่องของธุรกิจนั้น หลายๆเรื่องที่มีการหักค่าใช้จ่ยเป็นการเหมานั้นบางเรื่อง หักได้
80-85% ซึ่งก็เป็นช่องทางในการหลบภาษีได้เหมือนกัน

แนวทางการปรับปรุง ก็คือ อยากให้มีการหักค่าใช้จ่ยตามความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งในส่วน
นี้ผมคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ หากมีการทำอะไรที่มันเป็นระบบมากขึ้น

ในส่วนของการหักค่าใช้จ่ยของเงินได้ประเภทที่ 1 ที่ได้จัดรูปแบบใหม่นั้นก็อาจมีการ
กำหนดให้เลือกได้ว่าจะเป็นการกำหนดให้หักในอัตราเหมาจ่ายหรือหักตามความเป็นจริง ซึ่งใน
ส่วนอัตราเหมาจ่ายนั้น จะเป็นอัตราที่มีการปรับเปลี่ยนให้ขึ้นไปตามอัตราเงินเฟ้อ ส่วนการหัก

ค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริงนี้ก็จะให้มีช่วงระยะเวลาเป็นเพดานไว้ ซึ่งหากกำหนดไว้อย่างนี้ก็จะดึงดูดให้คนเข้ามาเสียภาษีมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามอาจมีประเด็นว่า การหักค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริงนั้นค่าใช้จ่ายใดที่หักได้บ้าง ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป

สำหรับเงินได้ประเภทที่ 2 คือ เงินได้จากการลงทุนและทรัพย์สิน ก็เช่นเดียวกันที่ต้องมีการหักค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริงให้มากขึ้น และในส่วนการหักค่าใช้จ่ายในการเหมานั้นก็จะต้องให้สอดคล้องกับอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งก็คงจะเป็นอัตราเหมาในระดับที่พอสมควร

สำหรับเงินได้ประเภทที่ 3 คือ เงินได้จากธุรกิจ/บริการ ก็จะให้การหักค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริง

ปัญหาเรื่องค่าลดหย่อนนั้น โดยหลักก็คือ มีน้อยประเภทและจำนวนเงินที่ให้หักค่าลดหย่อนนั้นก็ไม่สอดคล้องกับปัจจุบัน ตรงนี้ในส่วนของกรวิจัย ก็ได้มีการศึกษาแนวทางของต่างประเทศว่าในต่างประเทศ เขามีการหักค่าลดหย่อนอย่างไรบ้าง ซึ่งก็พบว่าในหลายๆประเทศนั้น จะให้หักค่าลดหย่อนเกือบๆเต็มอัตราศึก ในขณะที่ของเรามีการกระหน่ำกันอยู่บ้าง เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ออสเตรเลีย เบลเยียม จะให้หักค่าลดหย่อนอย่างมาก ซึ่งในประเทศเหล่านี้มีการจัดการ จัดระบบการเก็บภาษีมีระบบการจัดเก็บใบเสร็จที่ดีแล้ว

ในเรื่องของการปรับปรุงในส่วนอัตรานั้น ก็เป็นส่วนที่ต้องมานั่งพิจารณา ดูว่าอัตราที่แท้จริงควรเป็นอย่างไร และต้องให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันให้มากขึ้น

ในส่วนของภาษีของคู่สมรส นั้น เข้าใจว่าเป็นประเด็นที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ค่อนข้างมากจากสังคมในปัจจุบัน ซึ่งถ้าย้อนไปเมื่อ 10-20 ปีที่แล้ว การวิพากษ์วิจารณ์ยังไม่ค่อยมากเท่าไร ซึ่งอาจเป็นเพราะในอดีตผู้หญิงที่ออกไปทำงานนอกบ้านยังไม่มากเท่าปัจจุบัน

ในส่วนของเงินได้ของหญิงมีสามี ก็จะมีข้อที่ผมตั้งไว้ คือ หากยอมให้มีการแยกให้เสียภาษีได้ ก็อาจจะมีการเลี่ยงโยกเอาเงินส่วนของคุณไปให้หญิงมีสามีได้

แต่อย่างไรก็ตามหากมองในประเด็นเรื่องของคุณสมรสในประเทศไทยนี้ จะมีประเด็นเรื่องการขาดความเป็นธรรม ซึ่งหากเปรียบเทียบหญิงมีสามีสองคน ซึ่งจดทะเบียนสมรส และไม่จดทะเบียนสมรส เราจะพบว่าในกรณีคู่สมรสจดทะเบียนกันนั้น เราจะพบว่าเงินได้ของหญิงมีสามีเมื่อเอมารวมกับส่วนเงินได้ของสามีนั้น จะเป็นเงินได้ที่นับต่อจากเงินได้บาทสุดท้ายของสามี ซึ่งหากพิจารณาดูต่อไปนี้

รายการ	ก่อนแต่งงาน		แต่งงานแล้ว
	ชาย	หญิง	ชาย+หญิง
เงินได้	1,000,000 บาท	1,000,000 บาท	2,000,000 บาท
หักค่าใช้จ่าย+ค่าลดหย่อน	90,000 บาท	90,000 บาท	180,000 บาท
คงเหลือเงินได้	910,000 บาท	910,000 บาท	1,820,000 บาท
เสียภาษี	117,000 บาท	117,000 บาท	381,000 บาท
รวมภาษี	234,000 บาท		381,000 บาท
เปรียบเทียบ	หลังแต่งงานแล้วเสียภาษีมากกว่า 147,000 บาท		

จะเห็นได้ว่า เงินได้ของกลุ่มสมรสที่จดทะเบียนจะลดต่ำลง ซึ่งหากพิจารณา จะเห็นว่าหากชายกับหญิงสองคนนั้นมีเงินได้คนละล้าน แต่ครอบครัวหนึ่งกลุ่มสมรสจดทะเบียนกันจะมีผลให้ภาระทางภาษีมากกว่า

นอกจากนี้ เงินได้ของกลุ่มสมรสก็จะมีประเด็นเรื่องการหักค่าใช้จ่ายและการหักค่าลดหย่อนคือใน มาตรา 42 ทวิ มาตรา 42 ตรี ซึ่งต่างฝ่ายต่างมีเงินได้นั้น ให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามส่วนของตนคือ นำเอาส่วนเกินในส่วนของตนไปให้อีกฝ่ายใช้ประโยชน์ในการหักภาระทางภาษีไม่ได้ แต่ว่าเวลาเก็บภาษีเขา ก็ไปบังคับเขาว่าต้องเสียภาษีรวมกัน ซึ่งก็ไม่ค่อยเป็นธรรม

ในประเด็นถัดมา คือ เงินได้ของภรรยา ตามมาตรา 40(1) และ(2) นี้ แต่ก่อนกรมสรรพากรก็ใช้แนวคิดในเรื่องของการแบ่งตามสัดส่วนเงินได้ที่แต่ละคนต้องเสีย คือหวังเล็งไว้ว่าเป็นเงินได้ในส่วน 40(1) หรือ 40(2) ของหญิงมีสามี และให้เฉลี่ยหักได้ตามส่วนของเงินได้แต่ละประเภท ซึ่งตรงนี้ก็เคยมีคดีขึ้นสู่ศาลฎีกา คือ หญิงมีสามีมีเงินได้ 40(1) ล้านกว่าบาท ในขณะที่มีเงินได้ 40(2) ซึ่งเป็นค่าเบี้ยประชุม หมื่นกว่าบาท ซึ่งเจ้าหน้าที่บอกให้นำเงินได้นั้นมาหักเป็นค่าใช้จ่ายตามสัดส่วนที่เฉลี่ยนั้น ก็มีประเด็นขึ้นสู่ศาลฎีกา ศาลฎีกาตัดสินว่า ไม่มีตรงไหนในมาตรา 42 ทวิ บอกว่าเงินได้ตาม 40(1) และ 40(2) ต้องเฉลี่ยเงิน 60,000 บาทระหว่าง 40(1) และ 40(2) ด้วยกัน

ในส่วนเรื่องค่าลดหย่อนของบุตร กลุ่มสมรสที่จดทะเบียนสมรสกันนั้น หักค่าลดหย่อนบุตรได้ $15,000 + 2,000 = 17,000$ บาท แต่หากสองคนอยู่กินกันโดยไม่จดทะเบียนสมรสนั้น หากสามีไปจดทะเบียนรับรองเด็กเป็นบุตร แต่ละคนก็จะได้ 17,000 บาทไป

ในเรื่องนี้หลายๆ ประเทศมีแนวทางในการแก้ปัญหาต่างกันไป บางประเทศยอมให้กลุ่มสมรสแยกเสียภาษีต่างหากจากกันเลย ในขณะที่บางประเทศให้เสียภาษีรวมกัน แต่ว่ามีบัญชีอัตราภาษีเงินได้แยกต่างหากออกไป เช่นเป็น 2 เท่าของตารางบัญชีอัตราภาษีเงินได้ปกติ เช่น 1 แสนบาทแรก 5% ก็เป็น 2 แสนบาทแรก 5% เป็นต้น ซึ่งก็จะแก้ปัญหาความไม่เป็นธรรมได้มาก

สำหรับประเทศไทย เห็นว่าน่าจะยอมให้มีการแยกคำนวณ หรือ รวมคำนวณก็ได้ ส่วนในกรณีรวมคำนวณก็ให้กำหนดอัตราภาษีช่วงเงินได้ กว้างกว่าปัจจุบัน ซึ่งจะมากกว่าตารางอัตราภาษีเงินได้เท่าไร เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาในทางเศรษฐศาสตร์

ในประเด็นถัดไป คือ เรื่องการเสียภาษีเงินได้ของคณะบุคคล เป็นปัญหาซึ่งนับวันจะมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการตั้งคณะบุคคลที่มีชัชนีบุคคล ในเรื่องนี้มีประเด็นทางเลือกที่ต้องการนำเสนอต่อไปนี้

ทางเลือกที่ 1 ในเรื่องของการใช้ Concept เรื่องการ pass-through คือตัวคณะบุคคลนั้นไม่เป็นหน่วยภาษีในตัวของมันเอง แต่เงินได้ทั้งหมดของคณะบุคคลนั้นจะส่งผ่านต่อไปให้กับคนที่ เป็นสมาชิกโดยตรง มียกเว้นกรณีที่เป็นคณะบุคคลที่ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันเงินได้ โดยให้เสียภาษีเป็นอีกหน่วยภาษีหนึ่ง

ทางเลือกที่ 2 คือ ยอมให้มีการตั้งคณะบุคคลเป็นหน่วยภาษีขึ้นมาอีกหน่วยหนึ่ง แต่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามความเป็นจริงอย่างเดียวและต้องมีหลักฐานเป็นเอกสารมาชี้แจง ส่วนใหญ่ที่มีการตั้งคณะบุคคลนั้นก็มักจะใช้การหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ซึ่งทำให้ไม่ต้องเสียภาษีในฐานของผู้มีเงินได้ที่แท้จริง

ทางเลือกที่ 3 คือ การกำหนดมาตรการป้องกันการเลี่ยงภาษีที่เป็นการทั่วไป ที่เป็น GAAR ที่ให้อำนาจกรมสรรพากรที่จะใช้ดุลพินิจรวมเงินได้ของ สมาชิกคณะบุคคลที่ไม่มีวัตถุประสงค์ ในทางธุรกิจ ก็ให้เสียภาษีในนามของคณะบุคคลได้ แต่หากมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงภาษีหรือ ดำเนินการในทางธุรกิจ ก็ให้กระจายเงินนั้นไปเสียภาษีไปตามส่วนของสมาชิกคณะบุคคล (ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อเลี่ยงภาษี) แต่ละคน

ประเด็นเรื่อง ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะที่ควรแก้ไข และอากรแสตมป์ ลด ต้นทุน เพิ่มรายได้ ไม่ยุ่งยาก

โดย อาจารย์อวยพร ตันละมัย ดีลอยท์ ทัช โชมัทสุ ไชยยศ

ประเด็นเรื่อง ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีที่เขียนใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 จัดโครงสร้างไว้ดี แต่ที่ใช้มา 5-6 ปีแล้ว ก็เกิดปัญหาขึ้นมา ปัญหาบางอย่างเราก็นึกไม่ถึงไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้นมา บางอย่างก็เกิดจากกรมสรรพากรเอง ยกตัวอย่างเช่น เวลาเราจะเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม เราจะเก็บจากธุรกรรมใดบ้าง เราก็ไปเขียนว่าเก็บจากสินค้าและบริการ และเราก็ไปเขียนนิยามว่า สินค้า หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิด ในทางบัญชีทรัพย์สินที่อยู่ทางฝั่งบดุล ซึ่งก็มีลูกหนี้ด้วย ก็เกิดปัญหาขึ้นมาว่า หมายถึงลูกหนี้ด้วยหรือไม่ กรมสรรพากรก็ยืนยันว่า หากบริษัทขายลูกหนี้การค้า บริษัทต้องคิด VAT ด้วย จริงๆมันเป็นเรื่องของ financing ความจริงแล้วลูกหนี้ไม่สามารถทำให้เกิดภาษีมูลค่าเพิ่มได้จริงๆ เวลาเราจะคิดกำหนดอะไร เราน่าจะกำหนดไว้ในแม่บทการบัญชีซึ่งจะทำให้มันชัดเจนว่าจะเก็บภาษีจากใคร

เรื่องถัดมา คือเรื่องสิทธิเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ เข้าใจว่าเวลาเราเขียนภาษีมูลค่าเพิ่ม กับ ภาษีธุรกิจเฉพาะ เราต้องการแยกเรื่องการขายอสังหาริมทรัพย์ออกจากหาก ถ้าเป็นเรื่องการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์เราก็ไปเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะแทน แต่ที่นี้มีประเด็นบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ เช่น สิทธิการเช่าหากเราไม่เช่าต่อ แต่เราขายต่อ ถามว่ามี VAT หรือไม่มี VAT กรมสรรพากรบอกมี VAT

เรื่องการให้บริการ กรมสรรพากรก็ตอบง่ายมากกว่า บริการก็คืออะไรก็ตามที่ไม่ใช่การจำหน่ายสินค้า เพราะฉะนั้นแล้ว ถ้าท่านมีกำไรจากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม กำไรจากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม มันไม่เข้า 40(4)(ข) ส่วนกำไรจากการขายหุ้นก็เป็นเรื่อง 40(8) พอเป็นเรื่องของ 40(8) มันก็ไปเข้าเรื่องการขายหรือบริการ ในส่วนนี้กรมสรรพากรบอกเป็นบริการ เพราะฉะนั้นการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม กรมสรรพากรก็บอกว่าต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย เป็นรายได้จากการให้บริการ ซึ่งก็แปลกดี

ส่วนเรื่องของ VAT ก็มีประเด็นถัดมา คือ การที่เราจ่ายเงินแทนคนอื่น หรือ การที่เราจ่ายเงินเพื่อคนอื่น ตกลงเป็นบริการหรือไม่เป็นบริการกันแน่ หรือระหว่างการเรียกคืนเงินตรงการ เรียกค่าเสียหาย ซึ่งตรงนี้ค่อนข้างสับสน ขอยกตัวอย่าง case หนึ่ง สมมติว่าเราจ้างคนมาทำงาน ให้บริการ เรามีข้อตกลงว่าคุณต้องให้บริการให้เสร็จสิ้นตรงตามเวลา ถ้าเสียหายต้องเสียเบี้ยปรับ ปกติว่ามีอยู่ครั้งหนึ่ง เขาให้บริการไม่ทัน เราก็ไปเรียกค่าเสียหายจากเขา กรมสรรพากรบอกว่า

ต้องมี VAT ดังนั้นเราก็เลยไม่รู้ว่าเป็นคนให้บริการใครกันแน่ ซึ่งก็เกิดข้อคิดว่าต้องการหมายถึง หากเราจ่ายเงินเมื่อใดก็มี VAT หมด อย่างนั้นหรือ

เรื่องถัดมา คือ เรื่องการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ กรมสรรพากรบอกว่าเป็นการให้บริการ สถานที่ซึ่งมี VAT ปัญหาที่คือพอเราไปเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ทางเขตก็บอกว่าเป็นการให้เช่า เพราะฉะนั้นก็ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน อีกต่อหนึ่ง โดยให้เหตุผลว่าเป็นคนละกฎหมายไม่ เกี่ยวกัน ก็เลยมีผลให้ต้องเสียภาษีทั้ง 2 อย่าง คือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม และ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ก็เห็นว่า เป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐจะต้องทำคำนิยามให้ชัดเจนว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องการให้บริการหรือการ ให้เช่ากันแน่

เรื่องการเช่าทรัพย์สินจากต่างประเทศ เช่น เราเช่าเครื่องจักรเข้ามาใช้ เราเสียภาษีนำเข้า เสีย VAT ไปแล้ว พอเวลาที่เรายจ่ายเงินออกไป กลายเป็นว่าเรายจ่ายเงินค่าบริการเพื่อนำบริการนั้นมาใช้ ในประเทศไทย ดังนั้นเราก็ต้องนำส่ง VAT อีกรอบหนึ่ง กรมสรรพากรบอกว่าการที่เรา นำส่ง VAT สองครั้งนี้ไม่เป็นไร เพราะว่าสามารถขอคืนได้ ความจริงมันไม่ใช่ เพราะกลายเป็นว่าเรามีต้นทุน เป็น 2 เท่า คือ 14% ก็เลยเกิดประเด็นว่าทำไมต้องเสียภาษีถึงสองครั้ง ทั้งๆที่เป็นธุรกรรมตัวเดียวกัน

การยกเว้นภาษีนั้น เมื่อเช่าอย่างที่ท่านปลัดได้กล่าว คือ กฎหมายถ้าจะเก็บให้้ง่ายที่สุด คือ ต้องไม่มีข้อยกเว้นเลย แต่ในโลกของความเป็นจริงทำไม่ได้ ต้องมีข้อยกเว้นเยอะ เช่นในเรื่องพืช เรื่องสัตว์ เมื่อเร็วๆนี้ก็มี การประกาศพืช 13 ชนิดเป็นวัตถุอันตราย ไม่ทราบว่าการสรรพากรยังจะ ยกเว้นภาษีให้อีกหรือไม่ เพราะว่ามันไม่ใช่พืชแล้ว

เรื่องเกี่ยวกับสัตว์มีชีวิต ก็เกิดประเด็นคำถามว่า ตกลงมันเป็นเรื่องขายพืช ขายสัตว์หรือการ รับจ้างเลี้ยงกันแน่ และถ้าไปอ่านคำพิพากษาศาลฎีกา ศาลฎีกาบางครั้ง ก็ตัดสินว่าการรับจ้างเลี้ยง สัตว์ โดยมีข้อตกลงระหว่างกันเป็นสัญญาต่างตอบแทนโดยต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่ใช่สัญญาจ้างทำของ เพราะฉะนั้นมันก็เป็นเรื่องของธุรกรรมอีกประเภทหนึ่ง

ส่วนเรื่องการจ้างแรงงาน มีการเขียนไว้ในกฎหมายว่ายกเว้นให้กับสัญญาจ้างแรงงาน ทีนี้ก็ มีการให้บริการบางอย่างที่มีการจ้างแรงงาน เช่น โรงงานในนิคมอุตสาหกรรม แทนที่จะจ้างเอง ก็ จ้างผ่าน Outsource ซึ่งเป็นบริษัทซึ่งเป็นนายหน้าหาแรงงาน และการที่เรายจ่ายเงินให้แก่บริษัท นายหน้านั้น ก็มักเกิดปัญหาว่า เมื่อบริษัทรับจ้าง เราก็ต้องคิด VAT ซึ่งทำให้เรามีต้นทุนจากการจ้าง แรงงานที่สูงขึ้น

ในเรื่องการคำนวณภาษี สมัยก่อนเราคิดภาษี 1.5% ของรายรับโดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งก็ง่ายดี กรมสรรพากรก็บอกว่างายเกินไปต้องทำให้ยากไว้ก่อน แต่กรมสรรพากรลืมนึกไปว่าการที่ไปสร้าง กฎเกณฑ์ให้มันยาก เป็นภาระแก่ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะหากเป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่ต้องมี ภาระเพิ่มขึ้นในการจ้างคนไปเก็บใบกำกับภาษีซื้อ

เรื่องการคำนวณภาษีซื้อต้องห้าม หลักในการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มก็คือ ภาษีขายหักด้วยภาษี ซื้อ แต่กฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มก็ไปเขียนบอกว่า ธุรกรรมอย่างนี้ถือว่าขาย ธุรกรรมอย่างนี้ไม่ถือว่า

ขาย Case ที่เกิดขึ้นก็คือ บริษัทรถจักรยานยนต์บริษัทรถจักรยานยนต์ให้กับกรมตำรวจ กรมสรรพากร บอกว่าไม่ใช่การบริจาคที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม เพราะฉะนั้นต้องมี VAT ที่นี้ VAT ในส่วนภาษีขายก็ไม่มีอะไร แต่พอจะนำเอาภาษีซื้อมาหัก กรมสรรพากรกลับบอกว่าเอาภาษีซื้อมาหักไม่ได้ เหตุผลที่กรมสรรพากรให้ก็คือ ภาษีซื้อนั้นไม่ใช่ภาษีซื้อที่เกิดขึ้นเพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจ คือ หากซื้อเพื่อนำไปบริจาคภาษีซื้อตรงนั้นก็ไม่ใช่เพื่อการประกอบกิจการ ภาษีซื้อตรงนั้นก็ใช้ไม่ได้

เรื่องถัดมาที่เป็นปัญหา คือ เวลาที่เราไปก่อสร้างอาคารแล้วโอนให้ มีกฎหมายเขียนว่าต้องโอนภายใน 3 ปี สมมติเราไปเช่าที่ดินที่กรมธนารักษ์สร้างโรงแรม 1,000 ล้าน เสีย VAT ประมาณ 7% แต่ตรงนี้ขอคืนไม่ได้ ทั้งที่เมื่อโอนไปแล้วเนื่องจากข้อบังคับของทางราชการเมื่อเช่าที่ดินเพื่อสร้างอาคารต้องยกที่ดินให้แก่ส่วนราชการ แต่อาคารที่เราสร้างนั้น ขณะที่เราใช้ที่ดินนั้น ทำไมเราขอคืนไม่ได้ เพราะเวลาที่เราโอนไปเราโอนไปตามข้อบังคับตามสัญญา เราไม่ได้ขอยกโอนเลย ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมเพราะหากว่าเป็นที่ดินของเราเอง เราขอคืนได้ แต่หากเป็นที่ดินของคนอื่นเราขอคืนไม่ได้

เรื่องถัดมา คือ ในส่วนภาษีซื้อถ้าเล็กน้อยๆ น่าจะมีกฎหมายไม่ต้องขอคืน แต่ให้หักเป็นรายจ่ายได้เลย ยกตัวอย่างเช่น ไปซื้อของ 5-10 บาท ต้องไปซื้อรอกซ์ใบกำกับภาษีซื้ออะไรต่ออะไร ซึ่งก่อให้เกิดภาระเยอะมาก และควรจะให้มีการออกใบกำกับภาษีแบบ Online ได้ ซึ่งมันจะสะดวกกับธุรกิจเยอะ เช่นกรณีเราไปดาวน์โหลดเพลงเสียงตามสาย เสียง ringtone ผู้ให้บริการจะต้องออกใบกำกับภาษี ที่นี้บางทีค่าโหลดเพลง เพลงละ 10 บาท ต้องส่งใบกำกับภาษีไปให้ทางไปรษณีย์ ซึ่งก็ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ประกอบการมาก ดังนั้นก็ควรจะอนุโลมให้มีการส่งใบกำกับภาษีทาง online ได้ เพราะในเมื่อธุรกิจก็ online แล้ว ก็ไม่ให้เป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีอีก

ประเด็นเรื่องภาษีธุรกิจเฉพาะ

หากพูดโดยรวมแล้ว ก็เสียภาษีธุรกิจเฉพาะเพียง 2 ธุรกิจ คือ รายการที่เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินกับรายการเรื่องที่ดิน แต่เขียนกฎหมายขุ่นไปหมด เราก็อยากจะเขียนกฎหมายให้ง่ายว่า รายการที่เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเราเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ รายการที่ไม่เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเราไม่เก็บ

ส่วนการขายอสังหาริมทรัพย์ จริงๆกฎหมายเขียนไว้ชัดแล้วว่า เกี่ยวกับการขายอสังหาริมทรัพย์ที่มุ่งค้าหากำไร แต่กรมสรรพากรก็ละเลยคำว่ามุ่งค้าหากำไร ไปเน้นหลักเกณฑ์ในพระราชกฤษฎีกา โดยบอกว่าอะไรที่ไม่เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา ก็เก็บหมด ซึ่งหลายๆครั้งกรมสรรพากรก็แพ้คดี เช่น พ่อโอนให้ลูก หรือ การเวนคืนที่ดิน หรือล่าสุดที่บุคคลธรรมดาโอนที่ดินให้วัดหรือบริจาคที่ดินให้วัด ศาลฎีกาก็บอกว่ากรณีเหล่านี้ไม่ได้มุ่งค้าหากำไร เพราะฉะนั้นก็ไม่ต้องดูแลไปถึงว่าเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาหรือไม่

อีกอันหนึ่ง ที่เห็นว่าจะน่าจะเป็นปัญหา คือ เวลาเราค้าอสังหาริมทรัพย์ เราแยกไว้ชัดเจนว่า การค้าอสังหาริมทรัพย์นั้นเราต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ แต่ในการค้าอสังหาริมทรัพย์นั้นก็มีธุรกิจอื่นปนอยู่ด้วย กรมสรรพากรก็กลับมาตั้งหลักใหม่ ว่าต่อไปนี้คนขายคอนโดต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะจากการขายคอนโดเท่านั้น แต่หากคุณมีการขายเฟอร์นิเจอร์ด้วยเฟอร์นิเจอร์ก็ต้องเสีย VAT คนขายคอนโดก็เลยงง เพราะไม่เคยคิดที่จะประกอบธุรกิจที่ต้องเสีย VAT เพราะตนแค่ให้เฟอร์นิเจอร์เป็นของแถม ก็เลยเกิดประเด็นคำถามว่าแล้วจะคิด VAT อย่างไร เพราะไม่ได้ตั้งราคาไว้ กรมสรรพากรก็บอกว่าคิดเท่าทุนก็ยังดี

ประเด็นเรื่องอากรแสตมป์

เห็นว่าจะน่าจะยกเลิก เพราะจริงๆก็ไม่ทราบว่าอากรแสตมป์นั้นเก็บเพื่อวัตถุประสงค์ใด และเก็บแล้วได้อะไรขึ้นมา อนึ่งในการทำธุรกิจนั้นก็เสียภาษีมาโดยตลอดแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ

ประเด็นเรื่อง มาตรการช่วยเหลือ SMEs ให้เสียภาษีถูกต้อง

โดย อาจารย์อมรศักดิ์ พงศ์พสุตม์ Mr. Tax biz

วันนี้ SMEs ส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยทำบัญชี โดยอยู่นอกระบบภาษี ที่นี้ประเด็นก็คือจะทำอย่างไรให้ SMEs เข้ามาอยู่ในระบบ เท่าที่ดูพวก generation หลังๆ ก็อยากทำบัญชีเพียงชุดเดียว แต่ก็กลัวว่า ปีที่แล้วคุณพ่อทำยอดขาย 1 ล้าน ปีนี้เกิดมียอดขาย 100 ล้าน จริงๆเรื่องนี้วิธีแก้ปัญหาคงต้องมี Tax Agency

ความจริงแล้วการที่ generation หลังๆอยากทำบัญชี ก็เพราะมีสภาพแวดล้อมหลายส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การกู้แบงก์ ปัจจุบันก็ต้องใช้เงินไปกู้ จะใช้วิธีดูโหวงเฮ้งไม่ได้ ที่นี้เวลาไปกู้เงินก็ไม่ค่อยตรงซักรเท่าไร หรือหากบริษัทต้องการเข้าตลาดหลักทรัพย์ในอนาคต เจ้าก็อยากจะวาง plan ด้านบัญชีให้ดีโดยมีบัญชีชุดเดียว หรือ กรณีมี investor มาลงทุนเจ้าก็อยากดูงบการเงิน เพราะฉะนั้นเวลาผมไปเป็น consult ให้กับ SMEs ก็อยากพยายามดึงเจ้าให้เข้าสู่ระบบโดยพูดถึงข้อดีต่างๆ และในความจริงบริษัทหนึ่ง จะมีบัญชี 2 ชุดก็เป็นไปได้ มีไม่กี่บริษัทเท่านั้นที่ทำออกมาได้ผล คือ คุณต้องเข้าใจทั้งมิติทางบัญชีและมิติทางภาษี ว่าคุณจะเลี้ยงแบบนี้แล้วกรมสรรพากรจะสังเกตเห็นหรือไม่ ซึ่งในโลกความเป็นจริงทำยากมาก และหากทำก็ไม่คิดจะทำ เพราะคนที่จะมาวาง plan เรื่องขนาดนี้ ค่าตัวของคนเหล่านั้นมันแพงกว่าค่าเสียภาษีอีก

เป้าหมายที่มาจากวันนี้ คือ เราต้องการให้ SMEs เข้าสู่ระบบการเสียภาษีให้ถูกต้อง เข้าทำบัญชีให้ถูกต้อง

แนวทางการแก้ไข

1. แก้ไขบทบัญญัติของประมวลรัษฎากร
2. การตั้ง Tax agency

หากพิจารณาในเรื่องตัวบทกฎหมาย ถามว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่เราจะแยกการปฏิบัติระหว่างตัวกิจการขนาดเล็กกับกิจการขนาดใหญ่ ก็อาจเกิดคำถามว่าเป็นธรรมหรือไม่ ก็เห็นว่าหลักๆเราต้องคิดวิธีที่ทำให้เป็นการง่ายแก่ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ประกอบการที่ทำบัญชีแค่ชุดเดียว ตัวกรมสรรพากรก็เก็บภาษีให้น้อยลง

อนึ่ง ในระหว่างตัวผู้เสียภาษี ทางสภาวิชาชีพบัญชีก็มีบทความที่แบ่ง SMEs เป็น 2 ส่วน ส่วนแรกก็คือ SMEs ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ก็จะทำบัญชีชุดเดียว ส่วนรายขนาดเล็กก็ถามว่าจะทำอย่างไรให้เจ้าทำบัญชีชุดเดียว เช่นอาจจะให้หักเหมา และหากเจ้าแสดงตัวเลขทางบัญชีจาก 1 ล้าน เป็น 100 ล้าน จะให้เสียภาษีเท่าเดิมหรือไม่สูงกว่าเดิมได้หรือไม่ และที่ guarantee เจ้าว่า

ไม่ตรวจย้อนหลัง ซึ่งแนวของสภาวิชาชีพบัญชีก็มีการใช้ monitor เข้ามาเกี่ยวข้อง คือการที่เค้าแสดงมติเหมา ก็จะมีตัวแสดงตัว control ตัวเลข บางตัวอยู่ เช่น เงินเดือน ค่าน้ำค่าไฟ เป็นต้น

กลับมาดูเรื่อง SMEs กับ VAT จริงๆแล้วบ้านเราขาดความเป็น unity ในการเก็บภาษี เรื่อง corporate tax ก็เป็น concept หนึ่ง เรื่อง VAT ก็เป็นอีกแนวคิดหนึ่ง หัก ณ ที่จ่ายก็เป็นอีก model หนึ่ง ที่นี้ในเรื่อง VAT ต้องยอมรับว่า comment ค่อนข้างสูง ยากแก่การเข้าใจ และก็มีกรณีความที่ผิดเพี้ยนไป เช่น บริการก็ไม่ได้หมายความว่าอะไรก็ได้ มันต้องเป็นไปในเชิงของการต่างตอบแทน ที่นี้เรามาดูตัวโครงสร้างของ VAT จริงๆแล้วเราไปจัดประเภทการค้าด้วย อย่าง debit note, credit note ก็เป็นอีกส่วน คือจริงๆหากเราทำการค้าเลยมันจะมีปัญหาอะไร คือ ขาย 100 ลบหนี้ 20 ได้ 80 เงิน 80 ก็เก็บจากตัว 80 ก็จะไม่ค่อยขัดแย้งในใจ ที่นี้พอวางตัวที่ต่างก็เกิดปัญหา และก็ทำให้เกิดปัญหาในการตีความตามมา

ในเรื่อง documentation ผมได้ไปอ่านบทความของ ดร.สุเมธ ที่พูดถึงประเทศญี่ปุ่น ก็บอกว่าใช้ระบบบัญชี ซึ่งที่ผมเข้าใจก็เป็นระบบบัญชีแบบ monthly profit and loss คือถ้าเป็น positive ก็ยื่น ถ้าเป็น negative ก็ขอคืน ตัวนั้นไม่มีระบบ documentation ที่นี้ในบ้านเราใช้ documentation คือ หากมองดูที่กรมสรรพากรก็คือดูตัวที่ง่ายก็เอาตัวนั้นก่อน โดยภาพรวม ก็คือการบริหารจัดการ ตรวจสอบและกั้นการเลี่ยงภาษี ก็เป็นที่มาของ debit note, credit note รายการบังคับ สรุปก็คือ comment cause ค่อนข้างสูง และกฎระเบียบก็ค่อนข้างเยอะ โดยจุดประสงค์บางอย่างก็เขียนเกินกว่ากฎหมาย เช่นธุรกรรมบางอย่างก็ไปว่ากฎเกณฑ์ว่าต้องมี invoice มีการรวมเงิน

กลับมาเรื่อง SMEs กับ ACCOUNTING SOFTWARE ในส่วน software กรมสรรพากรก็มี software ของท่าน ของสภาวิชาชีพบัญชีก็มี software อีก คือบางครั้งก็ขัดกันเอง หรือไม่บางครั้งก็ไม่เป็นไปตามหลักบัญชี หรือ บางครั้งก็ไม่เป็นไปตามหลักภาษี เห็นว่า software นี้ น่าจะทำตามมาตรฐานบัญชี แล้วก็ให้กรมสรรพากรพิจารณาว่ายอมรับหรือไม่ และหากไม่ยอมรับส่วนไหนก็แก้ไขกันไป

ถัดมาก็คือเรื่อง Tax Agent ซึ่งก็เป็นการคิดนอกรอบ ที่มองในเชิงบริหารว่าเป็นไปได้หรือไม่ ที่จะมีใครคนนึงมาแทนในส่วนที่กรมสรรพากรต้องดูแล SMEs เป็นล้านๆราย คุณอาจใช้ Tax Agent ซึ่งในต่างประเทศก็มีหลายที่ เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา ซึ่งก็ต้องมีการกำหนดคุณสมบัติด้านการศึกษาและด้านประสบการณ์ของผู้ที่จะมาเป็น Tax Agent และจะ control อย่งไรก็ว่ากันไป จะมีการวางประกันหรือไม่อย่างไร แต่โดยหลักก็คือ ให้ตัวเค้ามีอำนาจถ่ายโอนอำนาจบางส่วนของกรมสรรพากร ตัวใดที่ถ่ายโอนไม่ได้กรมสรรพากรก็เก็บไว้ ตัวใดที่เป็นงานบริการก็ pass-through ให้เขา โดยให้เขาเป็นตัวกลาง ประโยชน์ก็จะได้แก่ทุกๆฝ่าย คือตัว SMEs เองก็มีคนกลางที่ช่วยให้ความรู้ เช่น การยื่นแบบ การขอคืนภาษี

สรุป เราก็อ่างๆแนวคิดไว้ก่อน แล้วค่อยร่างเป็นกฎหมายขึ้นมา

ประเด็นเรื่อง การระงับข้อพิพาททางภาษี การบริหารจัดการเก็บภาษี คิดใหม่ทำใหม่ให้เป็น ธรรมเนียม นำประสิทธิผลสู่ชนชาติไทย

โดย คุณสนธิศาสตร์ เจตนวราพงศ์ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ในเรื่องหลักการบริหารจัดการเก็บ เราต้องอาศัยหลักการเก็บภาษีที่ดีมาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องหลักความเป็นธรรม ก็ฝากกรมสรรพากรไปดูในเรื่องรายได้ของเขา ดูรายจ่าย ดูทรัพย์สิน เงินทอง ดูความเป็นอยู่ ของผู้เสียภาษี บางรายการที่ไม่ควรยกเว้นก็ไม่ควรยกเว้น หรือบางรายการใครได้รับประโยชน์ก็ควรคงไว้

หลักความแน่นอน ในตัวกฎหมายเราก็กำลังแกกกันอยู่ ตัวระเบียบต่างๆ ตัววิธีปฏิบัติต่างๆ ส่วนของคำพิพากษาศาลฎีกา หากตัดสินใจไปในแนวทางไหนแล้วแก้ยาก เพราะต้องประชุมใหญ่ และบางเรื่องเวลาประชุมใหญ่ก็มีการ โหวตระหว่างคนที่รู้ภาษีกับคนที่ไม่รู้ภาษี แต่อย่างไรก็ตามหลักของการตัดสินใจ คือ ต้องตัดสินใจตามแนวเดิม ถ้าไม่ขึ้นตามแนวเดิมศาลจะฟัง บางครั้งงานมีมาก มีการแบ่งวิธีการ คือ ฝ่ายขกร่างเดือนนึง 7 เรื่อง และให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเป็นคนเซ็น หากเป็นคดีในส่วนศาลฎีกา ในส่วนของผมยังไม่ถึงศาลฎีกา ก็ยังเซ็นไม่ได้ แต่หลายๆเรื่องก็อยู่เบื้องหลังการเขียน และเมื่อเขียนให้ท่านแล้ว บางครั้งก็ยังไม่เห็นแนว พอท่านพิจารณาแล้วก็เข้าสู่ที่ประชุมแผนก ซึ่งก็นานมาก และบางผู้พิพากษาบางท่านก็คิดเขียน บางท่านก็ไปต่างประเทศ

หลักความสะดวก วันนี้ก็ดีในเรื่องการเสียภาษีผ่านทาง internet แต่ในเรื่องการขอคืนภาษี เดี่ยวนี้พอขอคืนต้องตรวจสอบก่อนทุกครั้ง และบางครั้งเมื่อตรวจพบว่าต้องคืนแล้วก็ไม่คืนให้เขาหมด เอาไปหักกลบลบหนี้แทน หรือบางทีก็คืนช้าซึ่งก็มีความเสียหายแก่ผู้ขอคืนในระหว่างที่ยังไม่ได้ตัวเงิน ซึ่งดอกเบี้ยเวลาขอคืนก็นับถึงแต่วันที่ลงในหนังสือเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามศาลฎีกามีคำพิพากษาออกมาให้คืน 7.5 จากตัวความเสียหาย

ในประเด็นเรื่องการระงับข้อพิพาททางภาษี การระงับข้อพิพาททางภาษีก็น่าเกิดจากการที่เจ้าพนักงานประเมินมีหนังสือแจ้งการประเมินไป เมื่อเห็นด้วยก็ยุติ ถ้าไม่เห็นด้วยก็อุทธรณ์ ในส่วนขั้นตอนนี้ผมสงสัยว่า review โดยฝ่ายบริหารจริงหรือไม่ กฎหมายเขียนว่า “ในกรณีนี้จะอุทธรณ์การประเมินก็ได้” คือหมายความว่าจะไม่อุทธรณ์ก็ได้ แต่ไม่เป็นอย่างนั้นคือถ้าไม่อุทธรณ์ ถือว่าเป็นที่ยุติ หลักกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในประมวลรัษฎากรก็มีอยู่แค่ 3-4 มาตราเท่านั้น คือการรวบรวมและสรุปดำเนินการตามมาตรา 31-34 และก็การนัดประชุม ในส่วนนี้ตลอดเวลาที่ผมอยู่ที่กรมสรรพากร ผมไม่เคยทราบว่าจะเจ้าหน้าที่ที่พิจารณาอุทธรณ์ใช้ระบบใดส่วน โดยถือสำนวนของเจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบ หรือหนังสือแจ้งการประเมินเป็นหลัก หรือใช้ระบบกรณีที่ว่าเมื่อเจ้าพนักงานประเมิน ประเมินแล้ว ให้ผู้เสียภาษีไปกล่าวแก้ ปัจจุบันนี้ผมเข้าใจว่าหลักปฏิบัติต่างๆในปัจจุบัน

ต้องถือตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ขั้นตอนมีความให้อโอกาสหรือเป็นธรรมแก่ผู้เสีย ภาษีเพียงใด และที่ระเบียบของกรมสรรพากรก็ต้องระวางว่ามีมาตรฐานที่สูงกว่าหรือต่ำกว่า อันนี้ผม คิดว่าควรจะแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวกับตัวระเบียบหรือตัววิธีการ มากกว่าที่จะแก้ไขในส่วนของประมวล รัษฎากรที่เรากำลังพิจารณาแก้ไข และขั้นตอนต่อมาก็คือคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์พิจารณา อุทธรณ์ ส่งคำวินิจฉัยอุทธรณ์มา ถ้าเห็นด้วยก็ยุติ ถ้าไม่ยุติก็ถึงศาล

ในส่วนกระบวนการพิจารณา กฎหมายบอกให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง มีโอกาสขยายระยะเวลาได้ แต่การขยายระยะเวลาตามมาตรา 3 อัญญา ซึ่งบอกให้ขยายได้เฉพาะกรณีและผู้เสียภาษีไม่อยู่ในประเทศไทย หรือ มีเหตุจำเป็นจนไม่อาจ ปฏิบัติตามกฎหมายได้ ซึ่งเคร่งครัดมาก ดังนั้น เราควรแก้ไขในส่วนนี้หรือแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้ มีความเป็นธรรมเกิดขึ้น ในกรณีของศาลการขยายระยะเวลาของศาลภาษีมีความยืดหยุ่นมาก คือ ใน กรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมอนุญาตได้หมด แต่ของชั้นนี้เป็นอำนาจของอธิบดี กรมสรรพากร กับ เป็นอำนาจของรัฐมนตรี ทีนี้เรามาดูอำนาจของรัฐมนตรี อำนาจรัฐมนตรีก็เป็น อำนาจในกรณีที่ทำเป็นแก่กรณี ผมคิดว่าการหาข้อยุติหรือข้อหาหรือในส่วนนี้น่าจะแก้ไข เพราะ กว่าที่จะดูสำนวนอะไรก็ตาม และที่เจ้าพนักงานก็เป็นผู้ตรวจคำอุทธรณ์และออกไปรับ ขั้นตอนนี้ผม ก็ไม่แน่ใจว่าตรวจแล้วแนะนำอะไรได้หรือไม่ แต่ของศาลเราในส่วนคดีภาษีเราบอกว่าการอุทธรณ์ ไม่มีฟ้องเคลือบคลุม

หลังจากนั้น ก็มีการส่งต้นฉบับการอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของกรมสรรพากร ก็มีหลายคณะมีสรรพากร ภาค 1-12 และก็มี สำนักงานบริหารธุรกิจขนาดใหญ่ ถึงแม้ว่าจะมีหลายคณะก็ตามการพิจารณาในส่วนนี้มาตรฐานหรือ ความล่าช้า ก็น่าจะแก้ไข

อนึ่ง เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณารวบรวมเอกสาร และสรุปให้ผู้ประเมินชี้แจงเสร็จแล้ว ก็ให้ผู้ เสียภาษีแสดงหลักฐาน อันนี้ควรจะให้ความเป็นธรรมและน่าจะอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายกลาง กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งมีกฎหมายบังคับว่าเรื่องใดมีมาตรฐานความเป็นธรรมต่ำ กว่าวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองก็ต้องมาใช้กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เว้นแต่กรณี ขั้นตอนกับระยะเวลานัดประชุมและที่ส่งระเบียบให้คณะกรรมการ ผมไม่แน่ใจว่าส่งระเบียบแบบ ไหน จะส่งก่อนที่วัน ผมไปอ่านระเบียบก็ตกใจเพราะมีการเขียนว่าส่งให้คณะกรรมการทราบ ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 วัน แต่อย่างไรก็ตามผมยังไม่ทราบว่ามีวิธีปฏิบัติเขาทำอย่างไร

ประเด็นถัดมา คือเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น ในกรุงเทพฯ และ ในต่างจังหวัด

ในกรุงเทพฯ ก็คือ อธิบดีกรมสรรพากรหรือผู้แทน ผู้แทนอัยการสูงสุด ผู้แทนกรมการ ปกครอง กรณีอธิบดีกรมสรรพากรมีข้อสงสัยอยู่ว่าจะมีความเป็นธรรมหรือไม่ ในกรณีอัยการใน กรุงเทพมหานครความเชี่ยวชาญเราคงไม่สงสัย แต่ในต่างจังหวัดเป็นข้อน่าคิด ว่ารู้กฎหมายภาษีจริงหรือไม่

และก็ผู้แทนกรมการปกครองก็น่าสงสัยว่ามีความรู้ในเรื่องกฎหมายภาษีจริงหรือไม่ และก็องค์ประกอบน้อยไปหรือไม่ ในรายงานชิ้นนี้ก็มีการเสนอให้ควรแก้ไข ให้มีคณะกรรมการเพียงพอ เราก็คิดกันว่าองค์ประกอบที่เป็นอยู่ควรจะแก้ไขหรือควรจะต้องเติมอย่างไร และก็ในต่างจังหวัดควรจะแก้ไของค์ประกอบหรือไม่อย่างไร หนึ่งในสังคมต่างจังหวัดของบ้านเมืองนี้เรามีอยู่ 2 เสียงก็ชนะแล้ว และมีการโหวตเสียงจริงหรือไม่ และหลายครั้งที่เสียงไม่เป็นเอกฉันท์ คดีคุณบรรณพจน์ 2 เสียงชี้ไปว่าไม่ได้ประเมินตามแบบ และก็กรมสรรพากรก็รู้สึกหงุดหงิดเพราะว่าแค่ 1 ใน 2 เสียงแต่ก็ต้องแพ้ไป และรายงานการพิจารณาอุทธรณ์ชิ้นนี้ก็ไม่ปรากฏ รู้เพียงแต่ว่ากรมสรรพากรแพ้ และกรมสรรพากรจะฟ้องได้หรือไม่ได้ ก็ยังคิดกันอยู่ วันนี้ผมเห็นด้วยกับรายงานชุดนี้ แต่ต้องพิจารณาให้ละเอียดว่าทำอย่างไรให้เหมาะสมกับบ้านเมืองนี้ ทำอย่างไรไม่ให้ติดขัด

ประเด็นต่อมา คือ ขั้นตอนการลงมติ ให้เสียงข้างมากจดยางานการประชุมโดยละเอียด ไม่น่าจะจดยางานระเบียบเป็นการจดยางานคำพูด หรือ จดยางานโหวต เพราะเราจะเห็นหลายครั้งว่า รายงานการประชุมออกมาเป็นมติที่ประชุม เรื่องส่วนนี้เป็นเรื่องระเบียบภายในของกรมสรรพากรที่ต้องแก้ไข

ในส่วนเนื้อหาหรือรูปแบบของคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ที่แจ้งไปยังผู้เสียหาย มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ กรณี บริษัทคำธรพานิช โจทก์ ฟ้อง กรมสรรพากรเป็นจำเลย ว่าแจ้งคำวินิจฉัยมาสั้นมาก คือแจ้งแค่เห็นว่าเห็นชอบด้วยวิธีการประเมิน เบี้ยปรับเงินเพิ่มไม่ต้องลด คำพิพากษาลบชั้นยืนยันว่า เมื่อประมวลรัษฎากรมาตรา 34 บอกว่าให้ทำเป็นหนังสือแล้วส่งไปก็ถือว่าทำตามกฎหมายแล้ว ต่อมา มีพรบ.ระเบียบวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง บอกว่าต้องมี 1.ข้อเท็จจริงเป็นสาระสำคัญ 2.ข้อกฎหมายที่อ้างอิง 3.ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจ ก็มีกรณีเกิดขึ้นในช่วงที่ผมทำงานอยู่ที่ศาลภาษีได้คุยกับที่จังหวัด สงสัยว่าคำวินิจฉัยนี้จะชอบหรือไม่ชอบ ศาลฎีกาก็ตัดสินว่าไม่ชอบก็ส่งไปให้เจ้าหน้าที่วินิจฉัยใหม่และก็มีการอุทธรณ์ต่อมาก็ แต่ก็เกิดข้อสงสัยว่าที่ไม่ชอบในครั้งแรกนั้นมันไม่ชอบในส่วนรูปแบบ หรือไม่ชอบในเนื้อหา และถ้าหากคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ตัดสินมาใหม่อีกครั้ง วินิจฉัยไม่ตรงกัน แล้วจะฟ้องตามคำวินิจฉัยของชุดไหน

กรณีหนังสือแจ้งการประเมิน กรณีของบริษัท ภูเก็ตสโตร์ไทย จำกัด โจทก์ เป็นกรณีของภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ฎีกานี้ถูกเปลี่ยนแล้ว ในฎีกานี้ศาลชั้นต้นเห็นว่ากรมสรรพากรได้แจ้งหนังสือแจ้งการประเมินไปหลังจากที่ผู้เสียหายได้ทราบการตรวจสอบ แต่ศาลฎีกาไม่เอาด้วย ต่อมา มีฎีกาใหม่คือ คดีของ บ.ศรีสมบุญฉบับไตรมาส จำกัด โจทก์ ฟ้องนางสาวพิมลรัตน์ เสงี่ยมพันธ์กับพวกรวม 5 คนเป็นจำเลย ปรากฏว่าคดีนี้ไม่ถึง 5 หมื่นบาทห้ามอุทธรณ์ ผมยืนยันว่าเป็นข้อเท็จจริงไม่ใช่ข้อกฎหมาย เพราะข้อเท็จจริงว่ารู้อยู่แล้วหรือไม่ เป็นปัญหาข้อเท็จจริง เพราะฉะนั้นข้อที่ว่าชอบด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองหรือไม่ เป็นข้อเท็จจริง ก็เลยออกมาว่าไม่รับอุทธรณ์ ดังนั้นต้องนำสืบ และก็รูปแบบของภาษีเงินได้มีปัญหา รูปแบบของ VAT ไม่น่าจะมีปัญหา เพราะว่ามีมาตรา 82/3 บอกว่าใช้ภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อ ทางปฏิบัติ อันนี้ก็เห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

แล้ว แต่ว่าในทางปฏิบัติต้องดูว่ามีรายละเอียดครบถ้วนหรือไม่ และผู้เสียหายสามารถที่จะอุทธรณ์ได้ ไม่ว่าจะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ หรือ อุทธรณ์ต่อศาลภาษี

ในเรื่องของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ผมอยากจะเสนอเพิ่มเติมจากงานวิจัยชุดนี้ คือ กรณีผู้นำเข้าอุทธรณ์ ต้องอุทธรณ์ที่กรมศุลกากร และก็อุทธรณ์ที่กรมสรรพากร ซึ่งมี 2 ด้าน เป็นไปได้หรือไม่ที่จะแก้ไขกฎหมายว่าให้ถือเอาคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาที่กรมศุลกากร เป็นคำวินิจฉัยของคณะกรรมการชุดนี้ด้วย หรือในเรื่องสินค้านำเข้า ฐานราคาสินค้าของกรมศุลกากร กับกรมศุลกากรน่าจะอยู่ในฐานเดียวกัน และก็กรมสรรพากรหากไม่พอใจตรงไหน ก็ให้ตรวจจากกำไรขาดทุนหรือเก็บจากเงินได้พึงประเมิน หนึ่งประเด็นสำคัญ คือ หากพิจารณาอุทธรณ์ล่าช้าเป็นผลร้ายแก่ผู้เสียหาย คือ ต้องเสียเงินเพิ่ม และก็พิจารณาอุทธรณ์ล่าช้าแต่ไปเร่งรัดภาษีเขาตลอด และผลก็คือฟ้องไม่ได้ และก็ในระหว่างพิจารณาอุทธรณ์หากตายลง ก็อาจจะฟ้องทายาทไม่ได้ เพราะว่ามีสิทธิในการฟ้องคดีเกี่ยวกับมรดกมีแค่ 1 ปี หรือในกรณีที่เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนอุทธรณ์อยู่ระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ คนรวยจะไม่ใช่หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบแล้วจะหาคนจนเข้าแทน ส่วนคนรวยก็หลุดพ้นเมื่อพ้นจาก 2 ปีแล้วนับแต่วันออกจากการเป็นหุ้นส่วน ซึ่งก็ฟ้องไม่ได้ หรือกรณีล้มละลายก็เหมือนกัน เพราะฉะนั้นผมก็คิดว่าน่าจะแก้ไขเพิ่มเติมแก้ไขในส่วนนี้

ปัญหาต่อมา คือ ปัญหาเรื่องโครงสร้างของศาลภาษีอากร และ ปัญหาเรื่องความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้พิพากษา การโยกย้ายของศาลเป็นไปตามคิว แม้ว่าจะเชี่ยวชาญแค่ไหนก็ตาม หนึ่งในส่วนค่าขึ้นศาลคดีแพ่งทั่วไปร้อยละ 2.5 แต่ในคดีภาษี 1 ในประเมินถือว่า 1 ข้อหา 1 ในผลถือว่า 1 ข้อหา บางครั้งฟ้องร้องคดี 30 การประเมินก็ 30 ข้อหา ข้อหาละ 2 แสน ก็เป็นจำนวนที่สูงมาก อันนี้เกิดจากกรณีคำพิพากษาศาลฎีกา อัยการหรือผู้เสียหายก็บ่น อันนี้วิธีการแก้ไขไม่ได้แก้ที่ประมวลรัษฎากร เราแก้ที่ตัวประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง นอกจากนี้เรื่องทุนทรัพย์ที่ต้องห้ามอุทธรณ์ปัจจุบัน 50,000 บาท สมควรแก้หรือไม่ ในเรื่องนี้ผมก็ได้ทำข้อเสนอไปและก็คณะกรรมการของศาลก็เห็นด้วยว่า 50,000 บาทนี้ มาจากตัวภาษีหรือพื้นฐานภาษีที่ต่างกันมาก ดังนั้น ก็น่าจะมีการแก้ไขในส่วนรายละเอียดในส่วนนี้ด้วย

การนำเสนอเรื่อง โครงสร้าง “ร่างประมวลรัษฎากรฉบับใหม่ เข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยาก”

โดย อาจารย์กิติพงศ์ อรุณีพัฒน์พงษ์ Baker & Mckenzie

หลักการที่เสนอ คือ ต้องการให้ประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายที่ใช้งานง่าย เข้าใจง่าย มีความเป็นธรรม กฎหมายภาษีที่ใช้อยู่ทุกวันนี้เวลาแก้ไขก็มีลักษณะ กระจายกระจาย เช่น แก้ไขในกฎกระทรวง ในพระราชกฤษฎีกา เนื้อหาบางอย่างก็อ่านแล้วเข้าใจยากมาก

ตัวอย่างเช่น เวลาต้องการออกกฎหมายยกเว้นภาษี ก็มีลักษณะกระจายกระจาย เช่น ยกเว้นเงินได้ตามพระราชกฤษฎีกา ยกเว้นเงินได้บุคคลธรรมดาตามกฎกระทรวง ค่าลดหย่อนตามพระราชบัญญัติหรือกฎกระทรวงฉบับที่ 126 เงินบริจาคตามพระราชกฤษฎีกา หักค่าใช้จ่ายใช้พระราชบัญญัติ เป็นต้น

ดังนั้นแล้ว แนวทางแก้ไขน่าจะเป็นการจัดระบบเสียใหม่ เช่น จะยกเว้นเงินได้บุคคลธรรมดาให้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกา ส่วนการหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนก็ออกเป็นกฎหมายลำดับรอง เช่น กฎกระทรวง เงินบริจาคก็ออกเป็นในรูปของกฎกระทรวง นอกจากนี้ต้องมีการรวบรวมหมวดหมู่การหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนในเงินได้ประเภทเดียวกัน หรือ เป็นค่าลดหย่อนและค่าใช้จ่ายชนิดเดียวกัน ก็รวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน เป็นต้น

อนึ่ง เป็นกฎหมายที่ต้องผ่านสภา และเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงิน ดังนั้นหากรัฐบาลไม่มีความเข้มแข็งพอ การจะปฏิรูปกฎหมายภาษีอากรก็เป็นการยากมาก เพราะฉะนั้นในการแก้ปัญหานี้ก็เป็นการร่างแม่บทหลักๆไว้ก่อน

นอกจากนี้บางอย่างก็ควรยกเลิก เช่น อำนาจของนายอำเภอหรือตัวแทนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายภาษีอากร เพราะบางอย่างก็ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ

อนึ่ง ในประเด็นเรื่องตัวเลข เช่น ควรแก้ไขตัวเลขในเรื่องการหักค่าใช้จ่ายหรือค่าลดหย่อนให้เป็นไปตามอัตราเงินเฟ้อ หรือไม่ และหากมีการแก้ไขก็ควรมีการขยายอำนาจให้คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากรตั้งคณะทำงานศึกษาตัวเลข แต่อย่างไรก็ตามในส่วนนี้ไม่แน่ใจว่าจะขัดกับอำนาจรัฐที่ต้องเป็นผู้พิจารณาตัวเลขในการจัดเก็บภาษีหรือไม่ เรื่องนี้เห็นว่าหากมีการแก้ไขก็เป็นการแก้ไขในส่วนพระราชกฤษฎีกา ซึ่งไม่น่าจะมีปัญหาอะไร

ในประเด็นถัดมา เรื่องอนุสัญญาภาษีซ้อน ซึ่งก็เป็นปัญหาในปัจจุบันมาก เพราะเป็นช่องทางในการทำสัญญาเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีมากมาย เรื่องนี้เห็นว่าในปัจจุบันการที่จะมีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศอื่นเพิ่มขึ้นมาในปัจจุบันก็น่าจะเป็นไปได้ยากขึ้น เพราะต้องพิจารณา

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญประกอบในหลายส่วน เรื่องนี้โดยหลัก เห็นว่า หากจะมีการทำอนุสัญญา ภาษีซ้อนกับชาติใด ควรทำให้อยู่ในรูปของการอนุวัติการเข้ามาใช้เป็นกฎหมายภายใน

นอกจากนี้เนื้อหาในรายงาน ก็มีการแก้ไขจัดหมวดหมู่กฎหมายใหม่ เช่น แยกส่วนในเรื่อง โทษออกมาเป็นอีกหมวดหมู่ ในเรื่องอำนาจประเมิน หรือ อำนาจของอธิบดีหรือรัฐมนตรีก็ จัดระบบใหม่ให้ชัดเจนขึ้น สิทธิของผู้เสียภาษีมือะไรบ้าง เป็นต้น โดยอาจสรุปเป็นเค้าโครงร่างได้ ดังนี้

สารบัญในส่วบททั่วไป

- หมวด 1 บททั่วไป
- หมวด 2 ภาษีอากรประเมิน
- หมวด 3 การลดอัตราหรือยกเว้นภาษี
- หมวด 4 อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการเก็บภาษี
- หมวด 5 การประเมินภาษีโดยผู้เสียภาษี การยื่นแบบและชำระภาษี
- หมวด 6 การประเมินภาษีโดยเจ้าพนักงานประเมิน
- หมวด 7 เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม
- หมวด 8 สิทธิของผู้เสียภาษี
- หมวด 9 บทกำหนดโทษ

สารบัญในส่ว ภาษีเงินได้

- หมวด 1 บททั่วไป
 - ส่วนที่ 1 ส่วนทั่วไป
 - ส่วนที่ 2 การบรรเทาภาระจากการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อน
- หมวด 2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 - ส่วนที่ 1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี
 - ส่วนที่ 2 ประเภทเงินได้ที่ต้องเสียภาษี
 - ส่วนที่ 3 เงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษี
 - ส่วนที่ 4 การหักค่าใช้จ่าย
 - ส่วนที่ 5 การหักค่าลดหย่อน
 - ส่วนที่ 6 อัตราภาษี
 - ส่วนที่ 7 วิธีการคำนวณภาษี
 - ส่วนที่ 8 การประเมินภาษีโดยผู้เสียภาษี

- ส่วนที่ 9 การประเมินภาษีโดยเจ้าพนักงานประเมิน
- ส่วนที่ 10 การเครดิตและการขอคืนภาษี
- หมวด 3 การเก็บภาษีจากบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล
 - ส่วนที่ 1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี
 - ส่วนที่ 2 เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี
 - ส่วนที่ 3 การคำนวณภาษีจากกำไรสุทธิ
 - ตอน 1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการรับรู้รายได้และรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ
 - ตอน 2 การคำนวณรายจ่าย
 - ตอน 3 ทรัพย์สิน หนี้สิน และค่าเสื่อมราคา
 - ตอน 4 อัตรากำไร
 - ส่วนที่ 4 การคำนวณภาษีสำหรับกิจการขนส่งระหว่างประเทศ
 - ส่วนที่ 5 การคำนวณภาษีสำหรับ สมาคม มูลนิธิ
 - ส่วนที่ 6 การคำนวณภาษีสำหรับการจ่ายเงินได้ จ้างนายกำไร หรือส่งสินค้าออก
 - ส่วนที่ 7 การคำนวณภาษีของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เล็กกันหรือควมเข้ากัน
 - ส่วนที่ 8 การประเมินภาษีโดยผู้เสียภาษี การยื่นแบบและชำระภาษี
 - ส่วนที่ 9 การประเมินภาษีโดยเจ้าพนักงานประเมิน
 - ส่วนที่ 10 เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม

อนึ่งในส่วนภาษาเก่าแก่ที่ยากแก่การจำ ก็น่าจะแก้ไขโดยตัดออกไป เช่น ทวี ตรี เบญจ เตรศ เป็นต้น

ในประเด็นเรื่อง ภาษีการบริโภคน่าจะมีการยกฐานะหมวดภาษีมูลค่าเพิ่มและหมวดภาษีธุรกิจเฉพาะจากหมวด เป็นลักษณะ 3 ภาษีการบริโภคประกอบด้วย 2 หมวด และให้มีการเพิ่มหัวข้อ “ผู้มีหน้าที่เสียภาษี” เพิ่มขึ้นมา โดยแยกออกมาจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีและคำนวณภาษี เนื่องจากจะเกิดความชัดเจนระหว่างผู้มีหน้าที่ยื่นรายการ ผู้มีหน้าที่นำส่งภาษี ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ซึ่งความรับผิดชอบจะต้องต่างกัน